

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Astăzi
împlinim
un an
de la
apariția
primului
număr al
foii noastre

Hramul mic al parohiei noastre: Sfânta Mare Muceniță Ecaterina

SĂRBĂTOAREA HRAMULUI

Hramul unei parohii pune în lumină însușirea fundamentală a instituției Bisericii: aceea de a chema creștinii la împreună-lucrare întru slujirea lui Dumnezeu, de a realiza armonizarea acestei lucrări cu tezaurul de virtuți care sunt oglindite în chipurile minunate ale celor bineplăcuți Lui.

Ca sărbătoare închinată sfinților ocrotitori ai bisericii unei parohii sau mănăstiri, Hramul are o pronunțată trăsătură duhovnicească. Este bucuria unei rugăciuni, a unui imn de cinstire adresat ocrotitorilor comunității creștine din cuprinsul parohiei. Întru aceasta se poate vedea cât este de important a-ți aduce aminte de sfinții ocrotitori, și de puterea lor binefăcătoare. Multe din împlinirile și realizările noastre, dar și depășirea unor momente critice din viață, se datorează sfinților ocrotitori. Sfântul al cărui nume îl purtăm, sfântul ocrotitor al familiei, ca și sfântul ocrotitor al bisericii, ne sunt, împreună cu îngerul păzitor, călăuze și sprijin în lucrarea mântuirii, în împlinirea noastră ca oameni pe pământ.

Dar hramul bisericii nu înseamnă doar cinstirea sfinților ocrotitori, cât mai ales comuniunea cu ei întru rugăciune. În comuniune cu Sfinții și cu semenii înțelegem cu adevărat rostul serbării creștine. Iar prin comuniune trebuie înțeleasă mai cu seamă lucrarea binelui în cadrul comunitar. Iată de ce hramul bisericii noastre ne prilejuiește bucuria de a oferi, mulțumirea sufletească a ajutorării aproapelui, conștiința că fapta noastră bună e mugurele din care va înflori fericirea netrecătoare. Serbarea hramului ne aduce așadar în acea binecuvântată stare de "casnic al lui Dumnezeu", de vase alese în care se revarsă și rodesc darurile Duhului Sfânt.

Părintele Mihai

Ceată cinstită
ridicați acum
dumnezeiește,
iubitorilor de
mucenici, cinstind
pe preaînțeleapta
Ecaterina. Că
aceasta, în locul
luptei, pe Hristos a
propovăduit și pe
balaurul
necredinței l-a
zdrobit, rușinând
cunoștința
filozofilor

Condacul sărbătorii

ICOANA DE LANGA
CATAPETEASMA

Sfânta Mare Muceniță Ecaterina

Sfânta Mare Muceniță Ecaterina a trăit în timpul domniei lui Maximian, fiind originară din cetatea Alexandria, fiică a principelui Consta. A primit din pruncie o educație aleasă și fiind înzestrată cu deosebite calități, Sfânta a dobândit multă învățătură, afirmându-se, foarte de tânără, în domenii precum: filosofie, medicină, retorică, lingvistică și altele. În același timp era o adevărată creștină, cunoscând Sfânta Scriptură și reușind să trăiască după normele moralei creștine, fiind o ferventă propovăduitoare prin însăși viața sa.

În timpul unei cumplite prigoane împotriva creștinilor, ajungând împăratul Maximian în Alexandria Egiptului, a poruncit să fie prinsă și Sfânta Ecaterina. Mărturisindu-și credința în Hristos, a fost supusă la grele și numeroase chinuri, din care, în chip minunat, a scăpat nevătămată. Dovedind tărie în credința sa, a folosit darul înțelepciunii și al cunoștințelor sale, înfruntând o întregă adunare de filosofi păgâni ce susținea netemeinicia credinței în Hristos. Astfel, prin arta cuvântării și stăruința convingătoare a Sfintei, cei aproximativ 150 de filosofi se vor converti în final, mărturisind pe Hristos ca singurul și adevăratul Dumnezeu, fapt pentru care vor fi și ei martirizați.

Trecând nevătămată și prin multe alte suferințe, între care chinuirea cumplită a roții, a fost condamnată la tăierea capului, primind în acest mod cu vrednicie, aleasa cunună a muceniecii. Sfintele sale moaște se află astăzi pe Muntele Sinai, la Mănăstirea ce-i poartă numele, una dintre cele mai importante mănăstiri din Orientul Mijlociu.

Între bogăția materială și sărăcia cu duhul

În creștinism, sfințenia nu este atributul unui mister impersonal, ci atributul transcendenței ca persoană și exprimă calitatea lui Dumnezeu de a fi absolut sfânt, pe de o parte, și calitatea ființelor umane de a se sfinți prin participare la sfințenia lui Dumnezeu, pe de altă parte. Sfințenia umană este așadar, un dar al lui Dumnezeu care se poate realiza în anumite condiții, dar reflectă tensiunea, lupta pentru plenitudinea proprie. Prin harul lui Dumnezeu, persoana umană devine capabilă de această supremă împlinire de sine, astfel încât sfințenia devine însăși sensul vieții creștine. Sfințenia este accesibilă oamenilor pentru că, prin întruparea lui Hristos, s-a unit cerescul cu pământescul, s-au apropiat cele două planuri de existență, creația fiind proiectată spre o finalitate divină.

Conform învățaturii de credință creștină ortodoxă, mântuirea este accesibilă tuturor, nu numai unor elite. Sfinții nu sunt persoane inaccesibile, ci oameni obișnuiți, care au asanat răul spre a deveni asemenea cu Dumnezeu prin ascultare, smerenie, iubire. Argument în acest sens ne este **Sfânta Mare Muceniță Ecaterina**, patrona Bisericii și ocrotitoarea parohiei noastre, care a trăit în Alexandria, pe vremea împăratului Maximian, fiind “fiică de neam împărătesc”.

Îndepărtându-se de bogățiile pământului și de mărirea părintească, Sfânta Ecaterina, a trăit viață curată, îndeletnicindu-se mai ales în dreaptă credință, studiind Cuvântul lui Dumnezeu și păzind poruncile Domnului Hristos, pe Care îl considera Mirele sufletului său. Cunoașterea, în viziunea asceților, este trăirea comuniunii cu Dumnezeu, la care nu se ajunge prin raționamente silogistice, ci prin fapte. La rândul ei, făptuirea este legată de asceză, post și rugăciune. Hristos stă ascuns în porunci: „pe măsura plinirii poruncilor, noi îl descoperim pe Hristos”, spune Marcu Ascetul. Nu se poate ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu fără ruperea de afectele pătimase ale sufletului. Dacă Dumnezeu este iubire, atunci calea care duce la Dumnezeu este *iubirea*, acea iubire lucrătoare prin fapte.

Într-o altă ordine de idei, nu este suficient să credem în Dumnezeu; credința trebuie să ne-o mărturisim, să nu ne rușinăm de identitatea creștină. Sfânta Mare Muceniță Ecaterina și-a făcut credința publică, credința în Hristos și în învățătura Sa, luptând cu dârzenie împotriva idolilor și a eresurilor. A fost nevoită să-l înfrunte atât pe împăratul Maximian cât și pe numeroși filosofi păgâni, pentru a dovedi poporului deșertăciunea zeilor. „Eu nu de la

zeii voștri ci de la Unul adevăratul Dumnezeuul meu, Care singur este Înțelepciune și viață. Și dacă cineva se teme de Dânsul și păzește dumnezeieștile Lui porunci, acela este cu adevărat filosof, iar lucrurile zeilor voștri și poveștile voastre sunt vrednice de râs și de ocară și pline de înșelăciune”. Recunoaștem cu ușurință în spusele și faptele Sfintei Ecaterina, acea „sărăcie cu duhul”, adică sărăcia conștientă de sine în fața nesfârșitei bogății a lui Dumnezeu și a creației: deci o sărăcie activă, lucrătoare. Sărăcia cu duhul este adevărata condiție de bogăție a creștinului. El ca făptură a lui Dumnezeu recunoaște că nu are prin sine, prin el singur, nimic. „Ce ai pe care să nu-l fi primit” (I Cor. 4, 79). Iar Sfântul Ioan Scărarul înfruntă pe cel mândru, zicându-i: „Fălește-te cu făptuirile tale dinainte de naștere, căci cele de după naștere, Dumnezeu ți le-a dăruit ca și nașterea însăși”.

Dar, pentru a dobândi, a avea esențialul și astfel a crește în Hristos (Ef. 4, 15), se cere această condiție: să recunoști că prin tine însuși ești sărac, iar în unirea cu El ai totul. Altfel spus, se cere cunoașterea și împlinirea acestei virtuți capitale – smerenia. Sfânta Ecaterina avea să spună, înfruntându-l pe împăratul păgân Maximian: „eu mă socotesc a fi pământ sau tină, zidită de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa. Și m-a cinstit cu această frumusețe, ca din aceasta mai mult să se minuneze oamenii de înțelepciunea Ziditorului, cum într-o față atât de proastă și făcută din tină, a putut să dea o bună înțelegere și frumusețe ca aceasta. Eu sunt pământ și cenușă și toată frumusețea ca o floare se vestejește și ca visul piere prin boală sau de bătrânețe; iar după moarte cu totul putrezește. Deci nu te îngriji de buna cuviință și de frumusețea mea”.

Pentru noi creștinii, viața Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina rămâne pildă de dăruire pentru credința în Hristos. Chemării sale îi putem răspunde nu prin renunțare sau retragere din lume, cât mai ales prin credința puternică și transpunerea acesteia în lucrarea faptelor bune, printr-o distincție netă asupra a ceea ce trebuie să credem și mai ales prin rugăciune neîncetată. Când suntem tulburați de diferite eresuri, năluciri și ispite, când suntem în necazuri și supărări, în vrajbă cu semenii sau familia, când suntem încercați de o suferință fizică sau sufletească, să cerem, prin rugăciuni stăruitoare către Sfânta Ecaterina, ajutorul și mila lui Dumnezeu. Cinstirea sfinților în cultul Bisericii prin slujbe, privegheri înseamnă în fapt comuniunea cu Dumnezeu prin ei, înseamnă comuniunea noastră.

Vasilica

Cei drepti vor fi vii în veacul veacului și răsplata lor este de la Domnul. (Înțelepciunea lui Solomon, 5, 15)

Sinaxar

În ziua de 23 noiembrie, calendarul Bisericii Ortodoxe române pomenește pe *Cuviosul Antonie de la Iezeru-Vâlcea*, despre care s-a spus că ar fi un aromân, originar din orașul Ianina, din Grecia. Socotim, totuși, că se trăgea dintr-o familie de buni creștini din satele de sub munte ale Olteniei, regiune cu multe mănăstiri și schituri, ctitorite de domnii, boierii și călugări români din veacurile trecute. Cunoscând aceste vetre străvechi de evlavie creștinească, a dorit încă de tânăr să se călugărească. Impresionat în mod deosebit de viața aleasă pe care o duceau călugării de la Iezeru, - ctitoria lui Mircea Vodă Ciobanul, pe la mijlocul veacului al XVI-lea – a intrat frate în acest schit. La vremea rânduită de pravila călugărească, a fost tuns în monahism, primind numele marelui Antonie îndrumătorul pustiuilor din Egipt, la începutul veacului al IV-lea. Aici a deprins toate rânduielile vieții călugărești, cu rugăciune, post, privegheri și alte nevoițe duhovnicești.

Cunoscând însă și viața mult mai înduhovnicită pe care o duceau sihaștrii retrași cu totul de lume în munții din preajma schitului, cuviosul monah a dorit să le urmeze pilda vieții. Drept aceea, în jurul anului 1690 s-a retras și el la câțiva kilometri de schitul Iezeru, în muntele cu același nume, unde și-a găsit adăpost într-o peșteră, pe care o va transforma într-o mică biserică.

Vestea despre traiul și nevoițele Cuviosului Antonie s-a răspândit curând în toate satele și târgurile Olteniei, ajungând până și dincolo de munți, în Transilvania. Călugării și credincioșii care auzeau de sfințenia vieții lui, se îndreptau spre schitul Iezeru sau spre peștera lui, pentru a-i cere cuvânt de învățătură și mângâiere.

Așa și-a petrecut viața, în post, rugăciune și aspre nevoițe duhovnicești, cuviosul Antonie de la peștera din Muntele Iezeru, timp de 28 de ani, trecând la cele veșnice în anul 1714. Mormântul său nu se mai cunoaște, căci o stâncă prăvălită din munte a acoperit locul în care se găsea. Totuși, amintirea lui printre localnici nu s-a stins niciodată, ci credincioșii îl cinstesc neîncetat pe acest Cuvios Sihastru Antonie, ca pe un adevărat sfânt odrăslit din neamul lor.

Tot în această zi este pomenit *Sfântul Ierarh Amfilohie*, care s-a născut în Capadochia, către anul 340. A trăit în aceeași vreme cu Sfântul Vasile cel Mare și cu Sfântul Grigorie de Nazianz având legături de prietenie cu ei.

Studiind mult, a ajuns judecător respectat și iubit de tot poporul, pentru cinstea și bunătatea sa, precum și învățător vestit al dreptei credințe, bun vorbitor împotriva rătăcirilor din vremea sa și,

îndeosebi împotriva lui Arie și a lui Macedonie. Pe la 373, la îndemnul Sfântului Grigorie de Nazianz, părăsește lumea și slava omenească și se retrage, cu tatăl său, într-un ținut îndepărtat din Capadochia, o singurătată numită Oziz, nevoindu-se acolo cu citirea Sfințelor Scripturi și cu grădinaritul.

Deși a refuzat, inițial, va primi în cele din urmă să fie sfințit episcop al Iconiei, în anul 374. S-a dovedit un bun cuvântător, apărând și întărind dreapta credință în popor, virtuți pentru care va răbda multe izgoniri și necazuri, în vremea stăpânirii împăratului arian Valens (364-378). De asemenea, a participat la cel de-al doilea Sinod Ecumenic, ce a avut loc la Constatinopol, în anul 381, arătându-se unul dintre mărturisitorii credinței Bisericii, în Duhul sfânt, din crezul nostru de astăzi și de totdeauna. Astfel, păstorind mulți ani turma lui Hristos și alcătuiind multe învățături în dreapta credință, s-a odihnit cu pace în Domnul.

După *Proloagele, vol I*

Semnificațiile onomastice ale săptămânii

Anton; Antonie, Antonia – reproduce numele gentilic lat. *Antonius* (fem. *Antonia*), probabil etrusc. Apropierea formei gr. *Antonios* de subst. gr. *ánthos*, „floare”, ține de domeniul etimologiei populare.

Amfilohie – nume afectiv ce indică originea locală, corespunde gr. *Amphílohos*, „(locuitor) din Amfilohia”.

Clement; deriv. Clementin, Clementina – corespunde cognomenului lat. *Clemens*, format pe baza adj. *clemens*, „iertător, indulgent, îndurător, milos, blând”.

Ecaterina – reproduce numele pers. gr. *Ekateríne*, considerat fem. lui *Hekaterós*, înrudit fie cu un supranume al zeiței *Hekáte* (cea care face vrăji și descântece la răspântii). S-a propus și explicarea numelui printr-un cuvânt egiptean cu sensul de „coroană”. Larga răspândire a numelui se datorează în parte unei vechi etimologii populare care îl apropie de adj. *kathartos*, „pur”. Forme pătrunse prin intermediar slav: *Cătălin, Cătălina, Catrina, Catinca* etc.

Natanael – nume biblic teoforic, corespunde ebr. *Nēthan'El*, „dăruit de Domnul”.

După *Dicționarul enciclopedic al numelor de botez*

Cronică parohială

Duminică 16 noiembrie a fost înmormântată enoriașa noastră *Savin Iulica*, (82 de ani) la cimitirul “Eternitatea”.

Sâmbătă 22 noiembrie, a fost oficiată **Taina Sfântului Botez** pentru pruncul *Chris-Georgiou*, fiul lui Stylianou Christakis, grec cipriot și al soției sale Cristina. Au asistat nașii *Agop Maricel* și *Aurelia*.

PROGRAMUL

SĂRBĂTORIRII SFÂNTEI MARI MUCENIȚE ECATERINA – OCROTITOARE A PAROHIEI NOASTRE:

- **Luni 24.11.2003, ora 17.00 – Vecernia Hramului**
- **Marți 25.11.2003, ora 8.00 – Utrenia, Acatistul, Sfânta Liturghie și pomenirile pentru ctitori, precum și pentru toți cei răposați.**
- **După vecernie și după Sfânta Liturghie, cu sprijinul enoriașilor se vor organiza agape creștine**

Biserica Toma Cozma – devenire istorică

Conform datelor istorice care s-au păstrat până în zilele noastre, *Biserica Toma Cozma* a fost fondată în anul 1807, de către un boier, cu titlul de ban și paharnic, anume *Toma Cozma*, într-o zonă de la periferia orașului lipsită de lăcaș de închinare. Astfel, dreptcredincioșii din cartierul Păcurari aveau acum posibilitatea de a fi asistați de duhovnici și de a se închina în acest sfânt lăcaș, în jurul căruia s-a organizat, potrivit datinilor, și un cimitir.

În anul 1847, prin sprijinul financiar al Mărioarei Anastasiu Apostol Ketreanca, se pare o descendentă a ctitorului, s-au susținut lucrări radicale de restaurare, fiind construit turnul clopotniță în prelungirea vechii biserici, al cărei interior s-a mărit semnificativ. Însă vicisitudinile vremurilor își vor lăsa amprenta asupra așezământului. Mai cu seamă bombardamentul din timpul celui de-al doilea război mondial a pricinuit grave stricăciuni bisericii, ce fusese abia restaurată, urmare lucrărilor efectuate între anii 1930 și 1932. Au fost necesare importante activități de înnoire, consolidare și refacere între anii 1950 și 1954, forma la care s-a ajuns ca rezultat al acestor ample lucrări păstrându-se până în ziua de astăzi.

Între obiectele cu valoare istorică și artistică ce s-au păstrat în biserica Toma Cozma, se numără: un rând de Sfinte Vase, ferecătura unei Evanghelii, provenite de la ctitorii lăcașului, câteva icoane din vechea catapeteasmă, reprezentând pe Mântuitorul Iisus Hristos, Maica Domnului, Sfântul Apostol Toma, Sfânta Muceniță Ecaterina, Sfinții Apostoli Petru și Andrei – executate în primul deceniu al veacului al XIX-lea - și o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul în brațe, lucrare a pictorului C. Stahi. De asemenea se găsesc și două lucrări mai diferite în raport cu erminia: un tablou înfățișând pe Sfinții

Petru și Ioan alergând în drum spre mormânt și unul în care Iisus vorbește cu tânărul legiuitor.

Ceea ce impresionează, sunt cele zece mari picturi, înfățișând pe Maica Domnului, Mântuitorul, Răstignirea și Sfinții Apostoli, realizate la începutul veacului al XIX-lea de maestrul italian Giovanni Schiavoni. Aceste lucrări au fost destinate Catedralei Mitropolitane din Iași, care era în curs de construcție; renunțându-se însă la proiectul inițial și modificându-se dimensiunile edificiului, cele zece picturi au fost depuse spre păstrare în depozitul Muzeului de Artă Plastică al Iașului. După refacerea bisericii Toma Cozma, lucrările au fost expuse pe pereții interiori, fiind oferite în custodie parohiei noastre.

Cât privește forma bisericii, aceasta a fost construită în plan trilobat, cu abside semicirculare și o boltă pe toată lungimea navei. În primele decenii ale veacului al XIX-lea, spațiul interior al lăcașului cuprindea pronaosul, naosul și sfântul altar. Între pronaos și naos se află o arcadă. Catapeteasma actuală este pictată de artistul Chiriacoff.

Începând cu a doua jumătate a veacului al XIX-lea și până la începutul secolului al XX-lea, în jurul bisericii Toma Cozma a funcționat o școală primară aparținând cartierului Păcurari, școală în care a activat ca învățător Ion Creangă. În amintirea acestei instituții de învățământ, strada de la estul bisericii, se numește, până astăzi, Strada Școalei.

Programul săptămânal în Postul Crăciunului:

Pentru Taina Spovedaniei:

- **MARȚI, MIERCURI, JOI 8.00 - 10.00 și 16.00 – 18.00**
- **VINERI 7.00 – 8.00 și 10.00 – 12.00**
- **SÂMBĂȚĂ – 8.00 – 10.00 și 18.00 – 20.00**

Pentru Taina Împărtășaniei:

- **Duminica și sărbătorile cu cruce roșie, la Sfânta Liturghie, la momentul cerut de canoanele Bisericii, pentru folos sufletesc și bucuria unei eficiente comuniuni cu Sfintele Taine.**
- **În mod excepțional, pentru copiii preșcolari și pentru creștinii aflați în situații speciale, Sfânta Împărtășanie se va putea administra în afara cadrului canonic al Sfintei Liturghii**
- **Pentru persoane bolnave sau în vârstă, care nu se pot deplasa la Biserică, se pot face programări la telefonul parohiei 211 273**